

Dokumentacja (fragment) złożona do konkursu na kuratorski projekt
wystawy w Pawilonie Polskim na 57 Międzynarodowej Wystawie
Sztuki w Wenecji 2017.

Artystka: Zuzanna Janin

Tytuł: Piaski Pustyni

Kurator: Kamil Nowelli

KONCEPCJA WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 57 MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE SZTUKI W WENECJI W 2017 ROKU

Jeszcze kilka lat temu nikt nie przypuszczałby, że drony będą tak powszechne. Rozwój technologii, spadające ceny produkcji oraz możliwości tych urządzeń spowodowały gwałtowny wzrost ich popularności. Choć te bezzałogowe maszyny służą do wykonywania fotografii, śledzenia obiektów, filmowania i przenoszenia sprzętu, to ich masowe zastosowanie militarne wydaje się być najbardziej przerażającym faktem.

W proponowanej koncepcji wystawy Zuzanny Janin *Piaski Pustyni*, artystka wykonuje gest transformacji samochodów w rzeźby o kształtach latających maszyn. Wszechobecne w XX i na początku XXI wieku auta zmieniają swoją funkcję. Stają się nowoczesnymi urządzeniami. W ten sposób spełnia się jedno z odwiecznych pragnień człowieka – marzenie o możliwości latania. Artystka swoimi pracami wyprzedza stan obecny i zaprasza widza do refleksji nad przyszłością technologicznego świata.

Nazwa projektu pochodzi od połączenia nazw lakierów samochodowych *sandstone* i *desertwind*, z których został skonstruowany jeden z dronów. Pierwotne kojarzone z bezpieczeństwem i ekskluzywnością samochodu typu *Cross Country* przetransformowano w groźne maszyny latające. Wolność, jaką daje możliwość oderwania się od ziemi i uniesienia w przestworzach, zostaje zestawiona ze zniewoleniem wszechobecnej obserwacji. Trudno nie dostrzec krytycznego charakteru tej pracy. *Piaski Pustyni* to bowiem nazwa wpisująca się w porządek nazw wojskowych operacji wywiadowczych lub zbrojnych.

Prezentowane rzeźby, zmuszają również do odwołania się koncepcji postanstopocentrycznych. Postępujący konsumpcjonizm, rozwój technologii oraz nieudane próby opisu świata wymusiły na współczesnych pozadualistyczne rozumienie świata. Odrzucenie porządków natura/ kultura, przedmiot/ podmiot, ludzki/ nie-ludzki prowadzi nas do włączenia robotów i maszyn w obręb społeczeństwa. Należałoby tutaj sięgnąć do teorii aktora-sieci Bruno Latoura, w ramach której drony byłyby pełnoprawnym elementem społeczeństwa obok ludzi, zwierząt, rzeczy, koncepcji czy idei.

Wystawa *Piaski Pustyni* to transformacja Pawilonu Polskiego w hangar i prezentacja dronów gotowych do odlotu, ustawionych w bojowym szyku, niczym maszyny wojskowe, czekające na rozkaz dowódcy. Dzięki bieli postumentów i otoczenia widz będzie mógł też doświadczyć innego aspektu – będzie mógł zwiedzić futurologiczne muzeum dronów. Gra, polegająca na przenikaniu się fikcji z rzeczywistością i przeszłości z przyszłością, zmusza oglądającego do nieustannego zadawania pytań: Czy te obiekty są rzeźbami czy prototypami maszyn? Czy ta przestrzeń to jeszcze hangar z maszynami, mającymi zapewnić bezpieczeństwo czy już muzeum militarne? Czy mamy do czynienia z pracą krytyczną czy z pomnikami wojny?

SCENARIUSZ WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 57 MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE SZTUKI W WENECJI W 2017 ROKU

/WERSJA SKRÓCONA/

W ramach projektu *Piaski Pustyni* Pawilon Polonia zostanie przetransformowany w hangar, w którym na białych postumentach zostaną ustawione drony – rzeźby Zuzanny Janin, wykonane z elementów samochodów. Widz wchodząc do zacienionego przedsionka Pawilonu będzie mógł zobaczyć wyklejoną nazwę wystawy, imię i nazwisko artystki oraz pobrać ulotkę informującą o koncepcji wystawy. Przedsionek powinien być miejscem wprowadzającym widza w stan wyciszenia.

W głównej Sali wystawowej będą znajdować się cztery grupy rzeźb ustawionych na białych postumentach oraz podłodze. Niektóre ze specjalnie zaprojektowanych obiektów będą przypominać pochylnie, aby stwarzać wrażenie, że poszczególne drony można przesuwac z jednego postumentu na inny. W skład w każdej z grup wchodzi rzeźba, nazywana roboczo przez artystkę „helikopterem” oraz mniejsze rzeźby takie jak „szybowiec”, „latawiec”, czy „płatowiec”. Jedna grupa rzeźb zawiera od 3 do 7 elementów.

Domniemana równowaga w liczbie grup będzie rozbita poprzez rozmieszczenie dronów w przestrzeni Pawilonu w taki sposób, aby osiągnąć asymetrię. Po wejściu do Sali wystawowej widz będzie mógł zobaczyć po swojej prawej stronie 3 grupy. Będą one poustawiane w dynamicznym rozproszeniu, stwarzającym wrażenie chwilowego zatrzymania ruchu dronów. Grupa rzeźb po lewej stronie, składająca się z dronów o jaśniejszym kolorze, będzie wyeksponowana w bardziej uporządkowanym ułożeniu. Pomiędzy prawą i lewą stroną ekspozycji będzie widoczny kontrast, dzięki któremu widz będzie miał wrażenie, że pomiędzy grupami istnieje konflikt, a maszyny są gotowe, aby rozpocząć walkę między sobą. Efekt ten zostanie wzmocniony, dzięki odpowiedniemu zaaranżowaniu oświetlania.

Projekt jest dwufazowy: pierwsza faza to badanie przez artystkę formy i funkcji dronów – wybrania przez nią modelu samochodu, koloru lakieru i wyprodukowaniu dwóch grup rzeźb. Dwie grupy – *Volvo V70 (Cross Country) Transformed Into 6 Drones* oraz *Volvo 240 Transformed Into 4 Drones* – zostały już przez artystkę wykonane. Ostateczny kształt eksponowanych dronów będzie zależeć od przyszłych działań artystki. Druga faza to zaaranżowanie wystawy, aby Pawilon Polonia przetransformować w budynek lotniczy. Dzięki białym postumentom, bieli ścian oraz podłogi zostanie osiągnięty zarówno efekt hangaru, w którym drony są przechowywane, modernizowane i konserwowane, jak również efekt przestrzeni muzealnej. Wybór interpretacyjny będzie należeć do widza. Z jednej strony, drony będą mogły być interpretowane jako rzeźby, a z drugiej będą mogły się stać pionierskimi artefaktami z nieistniejącego muzeum przyszłości – muzeum dronów.